

۱۰	مقدمه‌ی مولف
۱۲	نشانه‌ها و اختصارات
۱۵	اختصارنویسی
دستگاه سه‌گانه		
Dastgâh-e Segâh	۲۳
1. Châhârmezrâb	۲۴ ۱. چهارمضرب
2. Darâmad	۲۵ ۲. درآمد
3. Naghme	۲۶ ۳. نغمه
4. Kereshme & Kereshme with Muye	۲۸ ۴. کرشمه و کرشمه با مویه
5. Zang-e shotor	۳۱ ۵. زنگ شتر
6. Zâbol	۳۳ ۶. زابل
7. Baste-negâr-e Zâbol	۳۴ ۷. بسته‌نگار زابل
8. Muye-ye Zâbol	۳۶ ۸. مویه‌ی زابل
Forud-e Muye	۳۷ ۹. فرود مویه
9. Mokhâlef	۳۸ ۹. مخالف
10. Hâji Hasani	۴۲ ۱۰. حاجی حسنی
11. Baste-negâr-e Mokhâlef	۴۳ ۱۱. بسته‌نگار مخالف
12. Maghlub	۴۵ ۱۲. مغلوب
13. Naghme-ye Maghlub	۴۶ ۱۳. نغمه‌ی مغلوب
14. Hazin	۴۸ ۱۴. حزین
15. Muye	۵۰ ۱۵. مویه
16. Rohâb	۵۱ ۱۶. رهاب
17. Masihi	۵۵ ۱۷. مسیحی
18. Shâh Khatâyi	۵۵ ۱۸. شاه‌ختایی
19. Takht-e Taqdis (Takht-e Kâvus)	۵۷ ۱۹. تخت طاقدیس (تخت کاووس)
20. Reng-e Delgoshâ	۵۸ ۲۰. رنگ دلگشا
دستگاه چهارگانه		
Dastgâh-e Châhârgâh	۶۳
1. Darâmad-e avval	۶۴ ۱. درآمد اول
2. Darâmad-e dovvom	۶۵ ۲. درآمد دوم
3. Darâmad-e sevvom (Pish-Zangule & Zangule)	۶۶ ۳. درآمد سوم (پیش‌زنگوله و زنگوله)
4. Darâmad-e châhârom	۶۸ ۴. درآمد چهارم
5. Naghme	۷۰ ۵. نغمه
6. Kereshme & Kereshme with Muye	۷۱ ۶. کرشمه و کرشمه با مویه
7. Zang-e shotor	۷۲ ۷. زنگ شتر
8. Zâbol	۷۵ ۸. زابل
9. Baste-negâr-e Zâbol	۷۷ ۹. بسته‌نگار زابل
10. Muye	۷۸ ۱۰. مویه
11. Hesâr (part I)	۸۰ ۱۱. حصار (قسمت اول)
12. Hesâr (Part II)	۸۲ ۱۲. حصار (قسمت دوم)
13. Hesâr (Part III with châhârmezrâb)	۸۵ ۱۳. حصار (قسمت سوم یا چهارمضرب)
14. Pas-Hesâr	۸۸ ۱۴. پس‌حصار
15. Muye	۹۰ ۱۵. مویه
16. Mokhâlef (part I)	۹۱ ۱۶. مخالف (قسمت اول)
17. Mokhâlef (part II)	۹۲ ۱۷. مخالف (قسمت دوم)
18. Hâji Hasani	۹۳ ۱۸. حاجی حسنی
19. Baste-negâr-e Mokhâlef	۹۵ ۱۹. بسته‌نگار مخالف

20. Maghlub	۹۶	۲۰. مغلوب
21. Naghme-ye Maghlub	۹۷	۲۱. نغمه‌ی مغلوب
22. Hazin	۹۸	۲۲. حزین
23. Hodi	۹۹	۲۳. خدی
24. Pahlavi	۱۰۱	۲۴. پهلوی
25. Rajaz	۱۰۳	۲۵. رجز
26. Mansuri (part I)	۱۰۴	۲۶. منصورى (قسمت اول)
27. Mansuri (part II)	۱۰۶	۲۷. منصورى (قسمت دوم)
28. Mansuri (part III)	۱۰۷	۲۸. منصورى (قسمت سوم)
29. Lezgi	۱۱۰	۲۹. لزگی
30. Matr & hashiye	۱۱۳	۳۰. متن و حاشیه
31. Reng-e Shahr-âshub	۱۱۵	۳۱. رنگ شهر آشوب شامل چهار قسمت (۱. درآمد ۲. حصار ۳. مخالف ۴. منصورى)
(1. Darâmad 2. Hesâr 3. Mokhâlef 4. Mansuri)		
Dastgâh-e Mâhur	۱۲۷	دستگاه ماهور
1. Darâmad	۱۲۸	۱. درآمد
2. Kereshme	۱۲۹	۲. کرشمه
3. Âvâz	۱۳۰	۳. آواز
4. Moqaddame-ye Dâd	۱۳۲	۴. مقدمه‌ی داد
5. Dâd	۱۳۳	۵. داد
6. Majles-afruz	۱۳۴	۶. مجلس‌افروز
7. Khosravâni	۱۳۷	۷. خسروانى
8. Delkash	۱۳۹	۸. دلکش
9. Châhârmezrâb	۱۴۱	۹. چهارمضرب
10. Forud	۱۴۳	۱۰. فرود
11. Khâvarân	۱۴۶	۱۱. خاوران
12. Tarab-angiz	۱۴۸	۱۲. طرب‌انگیز
13. Neyshâburak	۱۵۰	۱۳. نیشابورک
14. Nasir Khâni (Tusi)	۱۵۲	۱۴. نصیرخانی (طوسی)
15. Châhâr-pâre (Morâd Khâni)	۱۵۵	۱۵. چهارپاره (امرادخانی)
16. Feyli	۱۵۵	۱۶. فیلی
17. Mâhur-e saghîr	۱۵۷	۱۷. ماهور صغیر
18. Âzarbâyjâni	۱۵۹	۱۸. آذربایجانى
19. Hesâr-e Mâhur (Abol)	۱۶۱	۱۹. حصار ماهور (ابول)
20. Zangule-ye Hesâr	۱۶۳	۲۰. رنگوله‌ی حصار
21. Naghme	۱۶۳	۲۱. نغمه
22. Zirafkand	۱۶۴	۲۲. زیرافکند
23. Neyriz	۱۶۵	۲۳. نیریز
24. Shekaste (part I)	۱۶۸	۲۴. شکسته (قسمت اول)
25. Shekaste (part II: Kereshme and etc.)	۱۶۹	۲۵. شکسته (قسمت دوم: کرشمه و غیره)
26. Shekaste (part III)	۱۷۰	۲۶. شکسته (قسمت سوم)
27. 'Arâq	۱۷۱	۲۷. عراق
28. Nahib	۱۷۲	۲۸. نهیب
29. Mohayyer	۱۷۴	۲۹. فحیتر
30. Âshur-Âvand	۱۷۴	۳۰. آشورآوند
31. Esfâhânak	۱۷۶	۳۱. اصفهانک

32. Hazin.....	۱۷۶	حزین.....	۳۲
33. Kereshme-ye 'Arâq.....	۱۷۷	کرشمه‌ی عراق.....	۳۳
34. Zangule-ye 'Arâq.....	۱۷۸	زنگوله‌ی عراق.....	۳۴
35. Râk-e hendi.....	۱۷۹	رâک هندی.....	۳۵
36. Râk-e keshmir.....	۱۸۳	رâک کشمیر.....	۳۶
37. Râk-e 'Abdollah.....	۱۸۴	رâک عبدالله.....	۳۷
38. Kereshme-ye Râk & Safir-e Râk.....	۱۸۶	کرشمه‌ی رâک و سفیر رâک.....	۳۸
39. Reng-e Harbi.....	۱۸۸	رنگ خربی.....	۳۹
40. Reng-e Yek-chube.....	۱۹۲	رنگ یک‌چوبه.....	۴۰
41. Reng-e Shalakhu.....	۱۹۲	رنگ شلخو.....	۴۱
42. Sâqi-nâme.....	۱۹۶	ساقی‌نامه.....	۴۲
43. Koshte-morde.....	۱۹۷	کشته‌مرده.....	۴۳
44. Sufi-nâme.....	۱۹۸	صوفی‌نامه.....	۴۴
Dastgâh-e Homâyun.....	۲۰۱	دستگاه همایون.....	
1. Châhârmezrâb.....	۲۰۲	۱. چهارمضرب.....	
2. Darâmad-e avval.....	۲۰۵	۲. درآمد اول.....	
3. Darâmad-e dovvom (Zang-e shotor).....	۲۰۶	۳. درآمد دوم (زنگ شتر).....	
4. Mavâliyân.....	۲۰۸	۴. موالیان.....	
5. Chakâvak.....	۲۱۱	۵. چکاوک.....	
6. Tarz.....	۲۱۳	۶. طرز.....	
7. Bidâd.....	۲۱۶	۷. بیداد.....	
8. Bidâd-e kot.....	۲۲۱	۸. بیداد کُت.....	
9. Neydâvud.....	۲۲۲	۹. نی‌داوود.....	
10. Bâvi.....	۲۲۴	۱۰. باوی.....	
11. Suz o godâz.....	۲۲۶	۱۱. سوز و گداز.....	
12. 'Abolchap.....	۲۲۸	۱۲. ابوالچپ.....	
13. Leyli o Majnun.....	۲۳۰	۱۳. لیلی و مجنون.....	
14. Râvandi.....	۲۳۱	۱۴. راوندی.....	
15. Nowruz-e 'arab.....	۲۳۱	۱۵. نوروز عرب.....	
16. Nowruz-e Sabâ.....	۲۳۳	۱۶. نوروز صبا.....	
17. Nowruz-e Khârâ.....	۲۳۴	۱۷. نوروز خارا.....	
18. Nafir.....	۲۳۶	۱۸. نفیر.....	
19. Farang & Shushtari-gardân.....	۲۳۷	۱۹. فرنگ و شوشتری‌گردان.....	
20. Shushtari.....	۲۴۰	۲۰. شوشتری.....	
21. Jâme-darân.....	۲۴۲	۲۱. جامه‌دران.....	
22. Râz o niyâz.....	۲۴۳	۲۲. راز و نیاز.....	
23. Meygoli.....	۲۴۴	۲۳. میگلی.....	
24. Mo'âlef.....	۲۴۵	۲۴. مؤلف.....	
25. Bakhtiyâri with Mo'âlef.....	۲۴۶	۲۵. بختیاری با مؤلف.....	
26. 'Ozzâl.....	۲۴۸	۲۶. عَزَّال.....	
27. Denâseri.....	۲۵۰	۲۷. دِنَاسِرِی.....	
28. Reng-e Farah.....	۲۵۲	۲۸. رنگ فرح.....	
Âvâz-e Bayât-e Esfahân.....	۲۵۷	آواز بیات اصفهان.....	
1. Darâmad.....	۲۵۸	۱. درآمد.....	

2. Jâme-darân	۲۶۰	جامه‌دران
3. Bayât-e Râje (part I)	۲۶۲	بیات راجه (قسمت اول)
4. Bayât-e Râje (part II)	۲۶۵	بیات راجه (قسمت دوم)
5. Forud	۲۶۷	فروید
6. Kereshme	۲۷۳	کرشمه
7. Suz o godâz	۲۷۵	سوز و گداز
Dastgâh-e Navâ	۲۷۷	دستگاه نوا
1. Châhârmezrâb	۲۷۸	چهارمضراب
2. Darâmad-e avval	۲۸۰	درآمد اول
3. Darâmad-e dovvom	۲۸۳	درآمد دوم
4. Kereshme	۲۸۵	کرشمه
5. Gardâniye	۲۸۷	گردانبه
6. Naghme	۲۸۹	نغمه
7. Bayât-e Râje	۲۹۱	بیات راجه
8. Hazin	۲۹۲	حزین
9. 'Oshshâq	۲۹۲	عشاق
10. Nahoft	۲۹۶	نهفت
11. Gavesht	۲۹۸	گوشته
12. 'Ashirân	۳۰۰	عشیران
13. Neyshâburak	۳۰۱	نیشابورک
14. Majosli	۳۰۲	مجلسی
15. Khojaste	۳۰۲	خجسته
16. Malek Hoseyn	۳۰۷	ملک حسین
17. Hoseyn	۳۰۹	حسین
18. Busalik	۳۱۰	بوسلیک
19. Neyriz	۳۱۲	نیریز
20. Reng-e Nastâri (Nastâli)	۳۱۲	رنگ نستاری (نستالی)
21. Zarbi-ye Navâ	۳۲۱	ضربی نوا
22. Reng-e Navâ	۳۲۳	رنگ نوا
Dastgâh-e Râst & Panjgâh	۳۲۹	دستگاه راست و پنج‌گاه
1. Darâmad-e Râst	۳۳۱	درآمد راست
2. Darâmad-e dovvom (Zang-e shotor)	۳۳۲	درآمد دوم (زنگ شتر)
3. Zangule-ye saghir & kabir	۳۳۶	زنگوله‌ی صغیر و کبیر
4. Naghme	۳۳۹	نغمه
5. Khosravâni	۳۴۰	خسروانی
6. Ruh-afzâ	۳۴۱	روح‌افزا
7. Panjgâh	۳۴۲	پنجگاه
8. Sepehr	۳۴۳	سپهر
9. 'Oshshâq	۳۴۵	عشاق
10. Neyriz	۳۴۷	نیریز
11. Bâl-e Kabutarân	۳۴۸	بال کبوتران
12. Bayât-e 'Ajam	۳۴۹	بیات عجم
13. Bahr-e Nur	۳۵۱	بحر نور
14. Qarache	۳۵۲	قزچه

15. Mobarqa'	۳۵۳	۱۵. متبرقع
16. Tarz	۳۵۴	۱۶. طرز
17. Abolchap	۳۵۷	۱۷. ابوالجب
18. Leyli o Majnun	۳۵۸	۱۸. لیلی و مجنون
19. Rāvandi	۳۵۹	۱۹. راوندی
20. Nowruz-e 'Arab	۳۵۹	۲۰. نوروز عرب
21. Nowruz-e Sabā	۳۶۱	۲۱. نوروز صبا
22. Nowruz-e Khārā	۳۶۲	۲۲. نوروز خارا
20. Māvārā' on-nahr (Hoseyn-Qoli's Radif)	۳۶۴	۲۳. ماوراءالنهر (ردیف آقاحینقلی)
21. Nafir	۳۶۶	۲۴. نفیر
22. Farang	۳۶۷	۲۵. فرنگ
۳۷		منابع

یادآوری: همان‌طور که قبلاً نیز گفته شد اگر نت سوم پایین‌تر از ایست پروانه، نبیه کوچک داشته باشد مد پروانه و اگر سوم نیم‌بزرگ باشد مد نوا به وجود می‌آید؛ بنابراین چنانچه در پرده پروانه‌ی سل، نت می، کرن شود، نوای سل، و اگر در پرده‌ی پروانه‌ی دو که در این ردیف گوشه‌ای به اسم گوشه‌ی بال کوتران (با پروان) در آن اجرا می‌شود نت لا، کرن شود، نوای دو در گوشه‌ی پنج‌گاه به وجود آمده، و همچنین اگر در پروانه‌ی (ر) که در گوشه‌ی سپهر اجرا می‌شود نت سی را کرن کنیم نوای (ر) قابل اجرا خواهد بود. چنانچه در پروانه‌ی فالت (ر) را کرن کنیم نوای فا از شور دو به وجود می‌آید که می‌توان بعد از فرجه آن را اجرا کرد.

دستگاه چهارگاه

همان‌طور که در شکل زیر ملاحظه می‌کند دستگاه چهارگاه نیز به‌شکل ۱۱ صوتی دارد که نحوه‌ی ترکیب دانگ‌های آن شبیه به ماهور و سه‌گاه است. دو دانگ اول متصل و دانگ سوم مفصل است.

The image shows three musical staves illustrating the four-gang system. The top staff, labeled 'چهارگاه', shows a sequence of notes with brackets indicating intervals: 'چهارگاه' (four-gang), 'چهارگاه' (four-gang), and 'چهارگاه/سه‌گاه' (four-gang/sah-gah). The middle staff, labeled 'ماهور', shows a sequence of notes with brackets indicating intervals: 'ماهور' (mahur), 'راست جدید' (new right), and 'ماهور' (mahur). The bottom staff, labeled 'سه‌گاه', shows a sequence of notes with brackets indicating intervals: 'سه‌گاه' (sah-gah), 'سه‌گاه' (sah-gah), and 'سه‌گاه' (sah-gah).

۱۰. مقایسه‌ی سه‌گاه و چهارگاه

به روایت برخی محققین موسیقی در مد چهارگاه قدیم (دو) نت‌های سی و می، کرن اجرا می‌شده است که در این صورت مد دستگاه چهارگاه و سه‌گاه باهم تفاوتی نمی‌کرده، شکل بعد قیاس این دو دستگاه را از تالیه‌ی دو و می کرن نشان می‌دهد و گویی تفاوت این دو دستگاه در نحوه‌ی ارتباط آنها با مدها یا دستگاه‌های دیگر است، بدین‌صورت که به نظر می‌رسد پرده‌بندی ساز اجازتی اجرای شور روی درجه‌ی سوم (زایل^{۲۱}) که در سه‌گاه دو، می کرن است را نمی‌دهد و یا به عبارتی، شور با پایه از نت کرن‌دار در سازهایی که دارای پرده‌بندی بوده‌اند، به جهت کوچک‌بودن خوش‌صدا نوده و دستگاه سه‌گاه را از نت کرن‌دار یا سری دار اجرا کرده‌اند که پرده‌ی زایل آن (درجه‌ی سوم) روی یک نت بکار قرار گیرد^{۲۲}؛ بنابراین اگر چنانچه برای اجرای چهارگاه (دو) از نت سی کرن و می کرن استفاده شود، چهارگاه به‌عنوان دستگاهی مستقل محسوب نخواهد شد و در واقع همان سه‌گاه خواهد بود چراکه امروزه می‌دانیم اجرای این دستگاه چه با تالیته‌ی از نت اصلی (مثلاً دو) چه با تالیته‌ی از نت با علامت سری یا کرن برای یک خواننده یا سازهایی که دارای دستان‌بندی نیستند تفاوتی نمی‌کند^{۲۳}؛ اما

۲۱. پرده‌ی که سوم نیم‌بزرگ را از پایه‌ی سه‌گاه برده و مد آن شور است را پرده‌ی زایل می‌گوییم.

۲۲. این نکته در مورد محالقت نیز صادق است. به این معنی که پرده‌ی (زایل و محالقت از سه‌گاه کرن) با سری دار، نت بکار و پرده‌ی زایل و محالقت سه‌گاه را نیز بکار، دارای علامت کرن با سری خواهد بود.

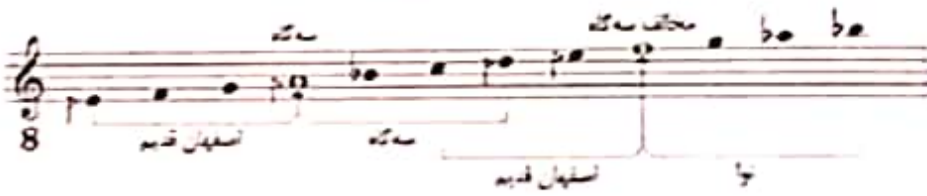
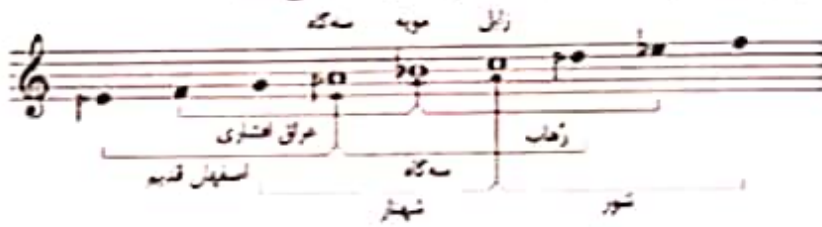
۲۳. اجرای سه‌گاه از نت بکار در آلبوم نغمه‌های آفریده شده‌است. نغمه‌های (۱۳۸۵-۱۳۸۸).

سیستم مُدالی دستگاه سه‌گانه و گوشه‌های مهم آن

همان‌طور که قبلاً ذکر شد دستگاه سه‌گانه از ترکیب متصل دانگ‌های اصفهان قدیم و سه‌گانه ایجاد می‌شود. با این‌که روی نرجه‌ی سوم بالا و پایین سه‌گانه نیز گوشه‌های زابل و مخالف سه‌گانه به وجود می‌آیند. در شکل زیر سیستم درآمد سه‌گانه را مشاهده می‌کنید که نت اینست در آن «لاکژن» است.

در دو شکل پایین سیستم مُدالی گوشه‌های زابل، مویه و مخالف سه‌گانه را ملاحظه می‌کنید.

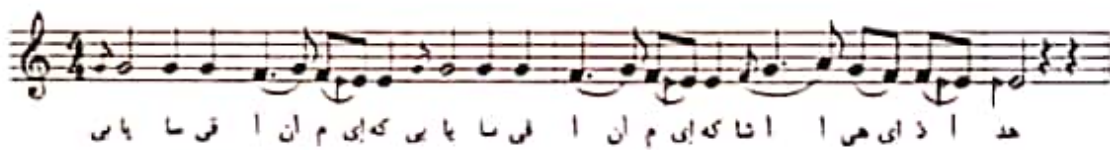
1. Châhârmezrâb

۱. چهارمضراب

۱ تا ۷. ترجیع بند کشته مرده از پرده‌ی شکسته (سل) به پرده‌ی بوسلیک (می کرن) حرکت می‌کند و در انتهای هر دو میزان به پرده‌ی بوسلیک (می کرن) فرود می‌آید.
 ۷ تا ۱۰. جمله‌ی کرشمه‌ی شکسته (قسمت دوم شکسته) در کشته مرده.
 ۱۰ تا ۱۵. ترجیع بند کشته مرده با کمی تغییر و فرود به پرده‌ی زهاب (دو) در میزان ۱۴.
 ۱۵ تا آخر. ترجیع بند ساقی‌نامه.

وزن عروضی: (فعولن فعولن فعولن فعول)

نمونه‌ی شعر: بیا ساقی آن می که [بیا ساقی آن می که] شاهی دهد

44. Sufi-nâme

۴۴. صوفی‌نامه

♩ = 102

1 5 9 13 17

Adlib.

